

**UCHWAŁA NR XXXIX/282/2014
RADY GMINY WĄSEWO**

z dnia 14 listopada 2014 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Wąsewo na lata 2014-2024”**

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2013 r. poz.594 ze zm.) oraz art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j. t Dz. U z 2013 r., poz.182 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014 – 2024” w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady
Gminy

Krzysztof Gałązka

Załącznik do Uchwały Nr XXXIX/282/2014

Rady Gminy Wąsewo

z dnia 14 listopada 2014 r.

Zalacznik.pdf

**Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014-
2024**

Załącznik
do Uchwały nr XXXIX/282/2014
Rady Gminy Wąsewo
z dnia 14 listopada 2014 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY WĄSEWO NA
LATA 2014-2024**

WĄSEWO, 2014

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

I. Procedura tworzenia strategii

- 1.1 Uwarunkowania strategiczne i programowe
- 1.2 Uwarunkowania prawne
 - 1.2.1 Ustawa o pomocy społecznej
 - 1.2.2 Ustawy regulujące system pomocy społecznej
- 1.3 Metodyka pracy nad strategią
- 1.4 Proces konsultacji społecznych

II. Aktualna sytuacja społeczno - gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii

- 2.1 Położenie i powierzchnia
- 2.2 Charakterystyka Gminy
 - 2.2.1 Ludność
 - 2.2.2 Środowisko przyrodnicze
 - 2.2.3 Turystyka i rekreacja
 - 2.2.4 Dziedzictwo kulturowe
- 2.3 Infrastruktura techniczna
 - 2.3.1 Gospodarka ściekowa
 - 2.3.2 Gospodarka odpadami
 - 2.3.3 Sieć wodociągowa
 - 2.3.4 Sieć drogowa
 - 2.3.5 Gospodarka
- 2.4 Ochrona zdrowia
- 2.5 Edukacja i kultura
- 2.6 Organizacje pozarządowe

III. Diagnoza problemów sytuacji społecznej

- 3.1 Pomoc społeczna
- 3.2 Rynek pracy
- 3.3 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

IV. Analiza SWOT

V. Cele strategiczne rozwoju Gminy Wąsewo

- 5.1 Wizja
- 5.2 Misja
- 5.3 Cel główny strategii
- 5.4 Struktura obszarów priorytetowych
 - 5.4.1 Obszar priorytetowy I- polityka wobec rodziny
 - 5.4.2 Obszar priorytetowy II- polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych
 - 5.4.3 Obszar priorytetowy III – polityka wobec osób bezrobotnych
 - 5.4.4 Obszar priorytetowy IV- polityka wobec zagrożeń

VI. Źródła finansowania strategii

VII. System wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wąsewo

VIII. Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacja społeczna

PODSUMOWANIE

Wejście Polski w struktury Unii Europejskiej spowodowało to, że przed władzami samorządowymi pojawiły się nowe zadania z zakresu polityki społecznej. Wynikają one z polityki regionalnej Unii Europejskiej. Ponadto zmiany legislacyjne w kraju nakładają na samorząd realizację wielu zadań sfery społecznej.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek materialny rodzin, problemy egzystencji osób samotnych, starszych oraz niepełnosprawnych.

Od skuteczności ich rozwiązania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Rozwiązanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, dlatego celowe jest strategiczne podejście, również na poziomie lokalnym, do zagadnień ze sfery polityki społecznej. Wyrazem tego procesu jest „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych”, kierująca działania władz samorządowych instytucji pomocy społecznej (głównie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej). Wytyczenie strategicznych kierunków, oparte jest na wnikliwej diagnozie problemów społecznych występujących w gminie Wąsewo. Nie są one wyjątkowe, występują w skali kraju i w innych obszarach kraju. Zintegrowane podejście do problemów sfery społecznej zaprezentowane w przedmiotowej Strategii, pozwala na przyjęcie nowych rozwiązań w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

I. Procedura tworzenia strategii

1.1 Uwarunkowania strategiczne i programowe

W roku 2000 kraje Unii Europejskiej przyjęły do realizacji *Strategię Lizbońską*, której celem jest uczynienie z UE obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia i spójności społecznej oraz z poszanowaniem środowiska naturalnego. Europejski Model Społeczny opiera się na realizacji dwóch głównych celów : pełnego zatrudnienia i spójności społecznej. Równie istotne miejsce zajmuje spójność społeczna w dokumentach Rady Europy, a szczególnie w Strategii Spójności Społecznej z 2000 roku oraz Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej z 2004r. We wszystkich tych dokumentach uważa się ,że odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększeniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach.

Europejski model zakłada również ;

- odpowiedzialność państwa za poziom i jakość życia obywateli (przeciwdziałanie rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu)
- oparcie polityki społecznej na prawach społecznych i socjalnych
- wielosektorowość i wielopoziomowość polityki społecznej (ochrona najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne)
- uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jeden z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych i gospodarczych
- uwzględnianie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej, a w szczególności takich zjawisk jak zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa, zmiany wzorców życia rodzinnego oraz migracje.

Strategia koresponduje również z krajowymi dokumentami :

Narodową Strategią Spójności (NSS) (nazwa urzędowa : Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, NSRO)

Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny NSS osiągany będzie poprzez realizację celów horyzontalnych, szczegółowych, którymi są :

1. poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
2. poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
3. budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
4. podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
5. wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Obok działań o charakterze prawnym, fiskalnym i instytucjonalnym cele NSS realizowane będą za pomocą programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych.

Krajowa Strategia Zatrudnienia na lata 2007 – 2013 jest składową Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013. Narodowy Plan Rozwoju jest nadrzędnym planem społeczno – gospodarczym dla polityki wewnętrznej, jak i dla potrzeb zewnętrznych wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej .

Strategia koresponduje również z Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2020. Wizją władz regionu jest, aby : „ region, który poprzez dynamiczny i zrównoważony rozwój zdobywał coraz silniejszą pozycję konkurencyjną w układzie krajowym i międzynarodowym, dzięki czemu stale wzrasta poziom zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców, zarówno w wymiarze społecznym, jak i indywidualnym ”

Strategia gminna koresponduje również z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ostrowskim na lata 2008 - 2015 przyjętej Uchwałą Nr. XXXIV/204/09 Rady Powiatu Ostrowskiego z dn. 25 czerwca 2009 oraz powiązana jest Ze Strategią Rozwoju Gminy Wąsewo na lata 2008 - 2013 przyjętą Uchwałą Nr XIXI/83/08/ Rady Gminy Wąsewo z dnia 26 września 2008.

Zasadniczym celem Strategii jest określenie dominujących problemów społecznych , kierunków działania oraz podporządkowanie kierunków działania polityki społecznej realizowanej przez samorząd postanowieniom zawartym w Strategii.

1.2 Uwarunkowania prawne

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak : edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizowana jest przez samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy m.in. takie jak

- program pomocy państwa w zakresie dożywiania
- krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- program opieki nad dzieckiem i rodziną
- krajowy program zatrudnienia

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych.

Samorządy mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m.in. jak:

- program współpracy z organizacjami pozarządowymi
- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Wielkość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji. Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji tych celów może być także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

1.2.1 Ustawa o pomocy społecznej

Organizację systemu pomocy społecznej oraz uwarunkowania prawne określiła ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U.z 2013 r. poz.186 ze zm.) obowiązująca od dnia 1 maja 2004r.

Ustawa określa :

- zadania w zakresie pomocy społecznej
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania
- organizację pomocy społecznej
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia , zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej , współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

1.2.2 Ustawy regulujące system pomocy społecznej

System pomocy społecznej poza ustawą o pomocy społecznej regulują również inne ustawy do najważniejszych należą :

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. z 2006r. Nr 139, poz. 992 ze zm.) - regulująca system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości z budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej.
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2003 r. Nr 122 poz. 1143) - stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności

osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 1994 r. Nr 111 poz. 535 ze zm.) - ochrona zdrowia psychicznego w świetle ustawy polega w szczególności na :
 - promocji zdrowia psychicznego
 - zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym
 - kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych ,a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.
- ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j.Dz.U. z 2012r. poz.1228 ze zm.) - regulująca zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji, warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 ze zm.) - reguluje zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnieniu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zadania w zakresie postępowania adopcyjnego
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie - (Dz. U. z 2010r Nr 234, poz. 1536 ze zm.) - wprowadza kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Reguluje obszary : prowadzenie działalności pożytku publicznego, uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje

z tym związane, nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat

- Ustawa z dnia 26 października 1992 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1563 ze zm.) - reguluje zasady prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

1.3 Metodyka pracy nad strategią

W celu kompleksowego i prawidłowego przygotowania Strategii został powołany przez Wójta Gminy Wąsewo Zarządzeniem Nr 32/2014 z dnia 22 maja 2014 r. Zespół ds. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014-20120 w składzie:

1. Halina Szuflińska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie- koordynator zespołu,
2. Barbara Sot –pracownik GOPS w Wąsewie,
3. Katarzyna Otwinowska – pracownik GOPS w Wąsewie,
4. Marta Wójcik – pracownik Urzędu Gminy Wąsewo,
5. Cecylia Bartzak- pracownik Urzędu Gminy Wąsewo,
6. Anna Marszał- pracownik Urzędu Gminy Wąsewo,
7. Roman Malicki- Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Wąsewie,
8. Krystyna Szolkowska- Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej w Rząśniku Włociańskim,
9. Mirosława Rosińska- Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej w Brudkach Starych,
10. Ks. Leszek Rukat- Proboszcz Parafii Rzymsko-Katolickiej w Wąsewie,
11. Halina Wiśniewska – Kierownik NZOZ „ VISH-MED” Przychodnia Lekarska w Wąsewie,
12. Krzysztof Gałązka- Przewodnicząca Rady Gminy Wąsewo,
13. Anna Jolanta Kowalczyk- Przewodnicząca Komisji Oświaty, Kultury Zdrowia, Sportu i Spraw Socjalnych Rady Gminy Wąsewo,
14. Adam Kośnik- Przedstawiciel Ochotniczej Straży Pożarnej w Wąsewie,
15. Cezary Pałubiński- Prezes Stowarzyszenia „Ziemia Wąsewska”,
16. Leszek Skrzecz- Przedstawiciel Klubu Sportowego Wąsewo,
17. Bernadeta Budna- Prezes Stowarzyszenia „ Przyszłość w Gminie Wąsewo”,
18. Maria Jarka – Lider koła CARITAS przy Parafii NNMP w Wąsewie,
19. Marek Kaczmarczyk- Dzielnicowy KPP w Ostrowi Mazowieckiej.

Do zadań zespołu należy opracowanie, wdrażanie, monitoring i ewaluacja realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014-2024 ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka wraz z projektem odpowiedniej uchwały rady gminy.

Podstawę opracowania Strategii stanowiła aktualizacja materiałów źródłowych zebranych i zgromadzonych do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wąsewo na lata 2008 – 2013 i obszarach priorytetowych tej strategii .

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Wąsewo została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie (ocena zasobów pomocy społecznej), Urzędu Gminy w Wąsewie uzyskane w toku bieżącej jej działalności oraz dane uzyskane z Urzędu Stanu Cywilnego w Wąsewie, Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej oraz instytucji i organizacji współpracujących z OPS w Wąsewie.

Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wąsewo przygotował analityczne materiały źródłowe niezbędne do diagnozy sytuacji społecznej Gminy Wąsewo, co pozwoliło na wypracowanie kierunków działań strategicznych odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej i wskazanie skutecznych kierunków działań dla ich rozwiązania, a także ustalenia układu współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych. W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej została opracowana część operacyjna Strategii na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze polityki społecznej w Gminie Wąsewo.

Rola Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie jest znacząca w polityce społecznej Gminy i należy dążyć do wzmocnienia i rozwoju różnego rodzaju usług świadczonych przez Ośrodek dla różnego rodzaju grup klientów(poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej) oraz w następstwie tego do wzmocnienia postaw aktywnych klientów oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązaniu problemów a nie nastawionych tylko na uzyskanie wsparcia materialnego.

Dokument jest syntezą wypracowanych kierunków działania. W procesie monitoringu należy aktualizować i dostosowywać do zmieniającej się rzeczywistości i otoczenia społeczno – gospodarczego kierunki i działania w ramach Strategii.

Przyjęcie zaktualizowanej Strategii stanowi kontynuację długoterminowego planowania polityki społecznej.

Strategia jest bowiem podstawą do podejmowania długofalowych zintegrowanych działań rozwojowych w sferze społecznej oraz wdrażania rozwiązań w postaci programów lokalnych, mających na uwadze realizację celów zawartych w Strategii. Do zdiagnozowania sytuacji społecznej na terenie Gminy Wąsewo wykorzystano zarówno dane pierwotne jak i wtórne, oparte na następujących źródłach informacji:

- w zakresie ogólnej charakterystyki tendencji demograficznych i struktury ludności Gminy oparto się na informacjach Głównego Urzędu Statystycznego,
- w zakresie określenia skali występujących problemów społecznych przeanalizowano dane wtórne zgromadzone w sprawozdaniach i informacjach instytucji gminnych oraz wchodzące w zakres statystyki publicznej sprawozdania gminnego ośrodka pomocy społecznej, jak również PUP,
- dla zweryfikowania pozyskanych danych posłużono się ankietą przeprowadzoną wśród mieszkańców gminy, a także informacjami uzyskanymi w trakcie warsztatów podczas tworzenia pierwotnej strategii w latach 2008-2013.

Istotnym elementem weryfikacji wszystkich danych była możliwość wykorzystania wiedzy uczestników warsztatów, ale również ustalenie, jakie jest ich postrzeganie pewnych zjawisk i procesów. Zadanie to ułatwiło uczestnictwo w warsztatach osób zaangażowanych w różnych instytucjach lokalnych. Każdy uczestnik warsztatów posiadał głównie specjalistyczną wiedzę z zakresu swojej działalności, natomiast pozostałe zjawiska mógł ocenić tylko na podstawie subiektywnych przekonań. Należy jednak stwierdzić, że w dużym zakresie analiza danych, ankiety, jak też warsztaty wskazywały na te same problemy społeczne. Korzystanie z trzech źródeł informacji umożliwiło ostateczne postawienie trafnej diagnozy. Aktualizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsewo wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy, na ich niezaspokojone potrzeby, oraz wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych i negatywnych. Głównie jednak zajmuje się tworzeniem mechanizmów, które wzmacniają efektywność dokonywanych zmian na lata 2014-2024.

1.4 Proces konsultacji społecznych

Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wąsewo w procesie programowania i opracowania oparł się na obszarach i celach strategicznych zawartych

w Strategii na lata 2008 – 2013, które zostały wypracowane podczas warsztatów z udziałem przedstawicieli wiodących środowisk , instytucji i organizacji :przedstawicieli samorządu, szkół , instytucji opieki zdrowotnej, powiatu , urzędu pracy oraz organizacji pozarządowych. Do diagnoz

Na podstawie diagnozy zespół opracował wstępny projekt Strategii, który został skierowany do konsultacji do szkół z terenu gminy, parafii, instytucji opieki zdrowotnej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie ,Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej.

Projekt Strategii został również skierowany do konsultacji poprzez zamieszczenie go na stronach internetowych.

II. Aktualna sytuacja społeczno - gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii

2.1. Położenie, powierzchnia

Gmina Wąsewo położona jest w północno-wschodniej części województwa Mazowieckiego w obrębie Niziny Północno-Mazowieckiej. Gmina Wąsewo wchodzi w skład powiatu ostrowskiego i jest jedną z większych gmin pod względem liczby mieszkańców i zajmowanej powierzchni. Gmina Wąsewo jest gminą wiejską. Pod względem administracyjnym gmina składa się z 32 miejscowości w tym wieś Wąsewo spełniająca rolę centrum administracyjnego.

Gmina sąsiaduje z:

- gminą Ostrów Mazowiecka,
- gminą Czerwin,
- gminą Długosiodło,
- gminą Goworowo.

Zdjęci

Figura 1: Wąsewo – widok z lotu ptaka Źródło: *Urząd Gminy w Wąsewie*

Mapka gminy

Powierzchnia gminy Wąsewo wynosi 11 920 ha. Użytki rolne zajmują 8 859 ha, co stanowi 74, 3% ogólnej powierzchni gminy. Lasy i grunty leśne zajmują 2 895 ha, co stanowi 24, 3% ogólnej powierzchni.

2.2 Charakterystyka Gminy (ludność, turystyka, rekreacja, dziedzictwo)

2.2.1 Ludność

Gmina Wąsewo to gmina wiejska, o powierzchni 119,2 km². Jest jedną z większych gmin pod względem liczby mieszkańców i zajmowanej powierzchni w powiecie ostrowskim. Gmina stanowi 9,73 % powierzchni powiatu. Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi 39,1 osoby na km².

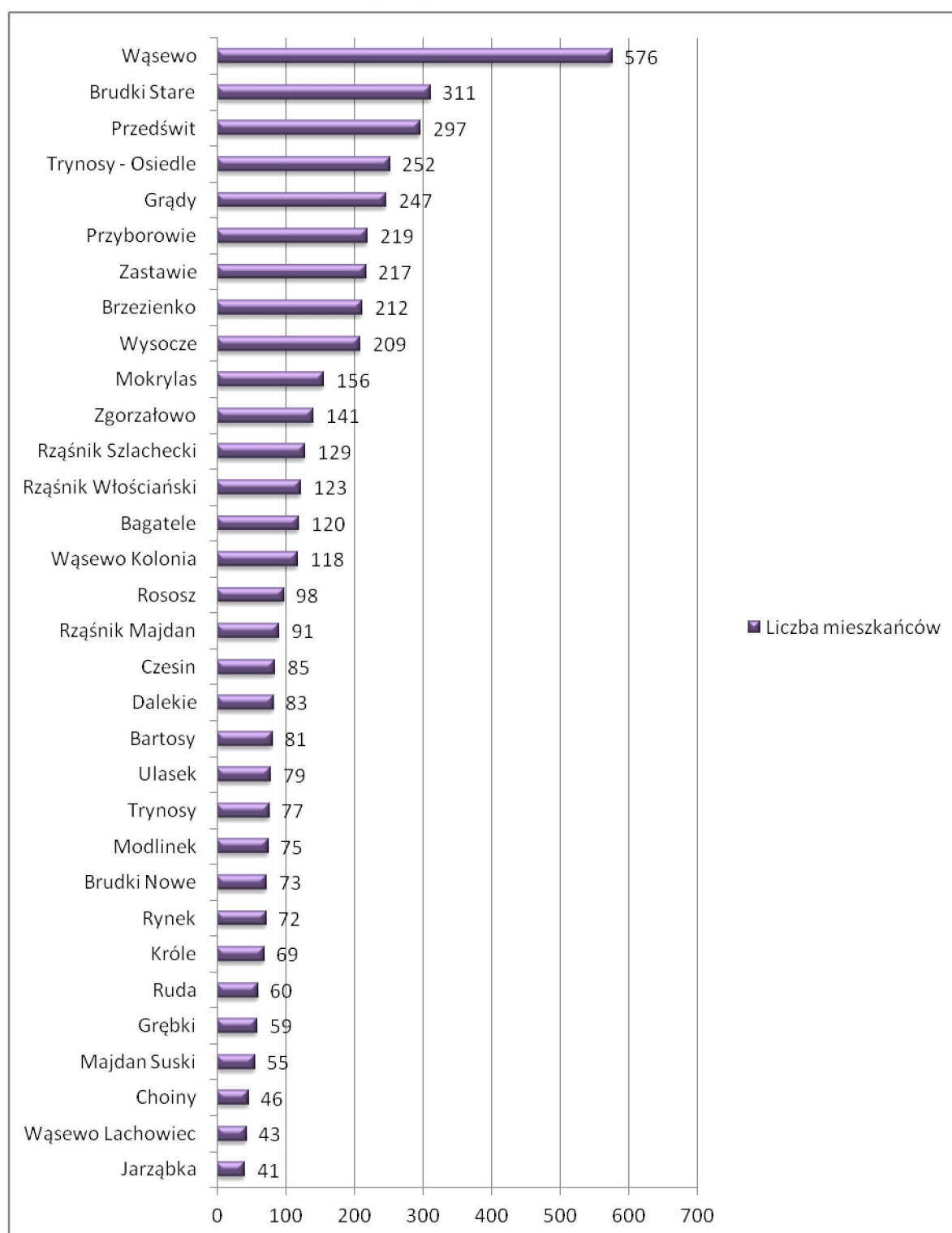
Tabela 1. Stan ludności Gminy Wąsewo wg płci na dzień 31.12.2013

Ludność	2011	2012	2013
Kobiety	2 254	2 242	2 234
Mężczyźni	2 316	2 295	2 280
Ogółem	4 570	4 537	4 667

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Z powyższego zestawienia wynika, że występuje tendencja spadkowa. Jest to zjawisko niepokojące, jego przyczyn należy się doszukiwać w ujemnym przyroście naturalnym, a także w emigracji mieszkańców gminy do miasta w poszukiwaniu pracy.

Tabela 2. Ludność w sołectwach gminy Wąsewo na dzień 31.12.2013

Źródło: Dane ewidencyjne Urzędu Gminy Wąsewo

Największym sołectwem gminy jest wieś Wąsewo, którą zamieszkuje 576 osób. Najmniejszymi sołectwami gminy są: Jarząbka, Wąsewo-Lachowiec i Choiny.

Tabela 3. Migracje ludności

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Zameldowania	45	47	31	52
Wymeldowania	72	63	48	87
Saldo	-27%	-16%	-17%	-35%

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Według danych uzyskanych z UG Wąsewo; średnia liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców gminy wynosi 63, 33 natomiast średnia liczba zgonów na 1000 mieszkańców wynosi 64,8. Średni wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców jest ujemny i wynosi - 1,47.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Urodzenia	43	41	54	46
Zgony	65	52	86	52
Saldo	-22%	-11%	-32%	-6%

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Pod względem wieku produktywności zawodowej dane wskazują na zdecydowaną przewagę mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Tabela 5. Stan ludności gminy Wąsewo wg wieku aktywności zawodowej

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Przedprodukcyjny	899	867	853
Produkcyjny	2841	2 843	2838
Poprodukcyjny	830	827	823

Źródło: Bank Danych Regionalnych

2.2.2 Środowisko przyrodnicze

Teren gminy jest typowo nizinny z niewielkimi wzniesieniami i urozmaiconą rzeźbą terenu. Na północy występuje zespół jezior w zagłębieniach poeksploatacyjnych; na zachodzie wał morenowy rozcięty szeroką doliną Potoku Czerna; na południowy zachód lasy Puszczy Białej; a na południu i południowym wschodzie rozległa dolina Wymakracza. Gmina jest położona na wysokości 110 – 130m nad poziomem morza.

Na całym obszarze gminy, spośród gleb mineralnych, dominują gleby brunatne wylugowane i kwaśne, niewielki udział mają gleby bielcowe. W części północnej gminy występują gleby o największej przydatności dla rolnictwa – II i III klasa bonitacyjna. W środkowej części gminy dominują gleby nieco trudniejsze w uprawie – są to gleby zaliczane do IV klasy bonitacyjnej. Teren południowy zdominowany jest przez gleby najmniej żyzne, zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej. Wzdłuż cieków wodnych wykształciły się gleby torfowe i murszowo- torfowe. Duża część gminy charakteryzuje się warunkami sprzyjającymi rozwojowi rolnictwa oraz osadnictwa.

Projektowane jest poszerzenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego o tereny wchodzące w skład gminy. Poszerzenie Parku ma obejmować lasy Puszczy Białej, dolinę Wymakracza i jego odnóg oraz poszerzenia granicy otuliny wzdłuż drogi krajowej nr 60. Cały teren gminy znajduje się w „ Obszarze Funkcjonalnym Zielone Płuca Polski”. Obszar ten został wyodrębniony ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Przyczynia się do tego niski stopień degradacji środowiska naturalnego, brak uciążliwego przemysłu oraz występowanie wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

2.2.3 Turystyka i rekreacja

Obszar gminy Wąsewo jest atrakcyjny pod względem krajobrazowym. Na dzień dzisiejszy turystyka i rekreacja nie są mocną stroną gminy. W przypadku projektowanego powiększenia Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego sytuacja ta może ulec zmianie.

Zdjęcie 2 Wyrobiska po żwirowe w miejscowości Przyborowie

Źródło: Urząd Gminy w Wąsewie

Po zakończeniu eksploatacji kruszywa, rekultywacja zajmowanych przez nie terenów będzie zmierzała w kierunku przystosowania ich do wybudowania całorocznych ośrodków wypoczynkowych.

2.2.4 Dziedzictwo kulturowe

Na terenie wsi Wąsewo występują trzy kategorie zabytków. Pierwszą z nich stanowią obiekty wpisane do rejestru zabytków. Do drugiej kategorii należą zaewidencjonowane obiekty archeologiczne i architektoniczne niewpisane do rejestru zabytków. Trzecią zaś stanowią obiekty o wartościach historycznych i pamiątkowych nieobjęte ewidencją.

Według informacji Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Ostrołęce w miejscowości Wąsewo występują obiekty o wysokich wartościach historycznych i kulturalnych ujętych w ewidencji PSOZ.

Obiekt	Charakterystyka obiektu	Adres	Chronologia
Zespół Kościelny	Kościół murowany p.w. Narodzenia NMP Plebania murowana	Wąsewo	1912-1920 architekt J.P. Dziekoński, Kościół zniszczony w 1944 r., odbudowany w 1949 r.
Kaplica cmentarna	Drewniana kaplica cmentarna	Wąsewo	Druga połowa XIX wieku

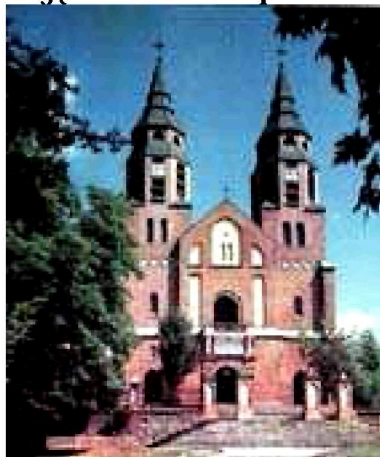
Zespół Sakralny Kościoła parafialnego p.w. Narodzenia NMP wpisany jest do zabytków pod numerem 149. Został zaprojektowany przez czołowego architekta polskiego końca XIX i początku XX wieku Józefa Piusa Dziekońskiego. Kościół neogotycki, orientowany, usytuowany jest na wzgórzu w północno – wschodniej części Wąsewa, przy drodze wiodącej do Wysocza. Skarpa wzniesienia od strony drogi wyłożona jest ciosami kamiennymi. Świątynie otacza ażurowe ogrodzenie metalowe na murowanych z cegły słupkach z bramą główną, do której dojście prowadzi szerokimi schodami. Teren przykościelny porastają okazałe jesiony, buki i klony.

Na wschód od kościoła znajduje się dom parafialny a na południowy wschód – murowana plebania z drugiej połowy XIX wieku i zabudowania gospodarcze.

Obecny kościół neogotycki został wzniesiony w latach 1912 – 1920 w miejsce poprzedniego, z końca XVIII wieku. W czasie II wojny światowej (1944 r) kościół uległ częściowemu zniszczeniu. W 1946 roku odbudowana została zniszczona fasada oraz prezbiterium. W 1947 roku przykryto dachem nawy. W latach 50 – tych ubiegłego stulecia wykonano freski według projektu prof. Przeorskiej, a w 1980 roku wykończono wieże.

Do najcenniejszego wyposażenia wnętrza kościoła należy Obraz Matki Boskiej Wąsewskiej pochodzący z pierwszej połowy XVIII wieku oraz około 30 tabliczek wotowych z XVIII i pierwszej połowy XIX wieku.

Zdjęcie 3: Kościół parafialny p. w. NMP w Wąsewie

Źródło: Urząd Gminy w Wąsewie

Dziś kościół z zewnątrz i wewnątrz prezentuje się okazale, a to dzięki bezustannej jego renowacji.

2.3 Infrastruktura techniczna

2.3.1 Gospodarka ściekowa

Sieciowy system odprowadzania ścieków istnieje w 6 miejscowościach Gminy Wąsewo: Wąsewo, Bartosy, Mokrylas, Wysocze, Brudki Stare, Zastawie. Odprowadzanie ścieków odbywa się poprzez system kanalizacji sanitarnej do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 120 m³ na dobę zlokalizowanej w zachodniej części wsi Wąsewo. Oczyszczone ścieki są doprowadzane do Potoku Czerna. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi ponad 23,33 km (bez przykanalików). W miejscowości Wąsewo do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 160 budynków, w Bartosach 16, w Mokrymlesie, 41, w Wysoczku 40, w Brudkach Starych 62, w Zastawiu 34. Aktualnie do oczyszczalni doprowadza się ok. 45 m³ na dobę ścieków. Ponadto na terenie gminy istnieje 62 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Priorytetem w zakresie gospodarki ściekowej jest budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach o skupionej zabudowie oraz na terenach o szczególnie wrażliwym podłożu gruntowo – wodnym, w tym terenach o wysokim poziomie wód gruntowych

2.3.2 Gospodarka odpadami

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399) z dniem 1 lipca 2013 r. gmina objęła

wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów z terenu Gminy Wąsewo zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej Sp.z o.o w Ostrowi Mazowieckiej, który został wyłoniony w ramach przetargu.

2.3.3 Sieć wodociągowa

Na obszarze gminy Wąsewo funkcjonuje sieć wodociągowa obejmująca swym zasięgiem 31 sołectw. Wodociąg zasilany jest z ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w miejscowościach: Wąsewo, Brzezienko, Przyborowie, Majdan Suski i Rząśnik Włociański. Długość sieci wodociągowej w gminie Wąsewo wynosiła w 2013r. 135,80 km

i obsługuje ona 1240 przyłączy, co stanowi 100% zwodociągowania w gminy. Zamierzeniem gminy jest udostępnienie 100% budynków możliwości korzystania z sieci wodociągowej. Jednakże przeszkodą w osiągnięciu tego celu jest często rozproszona zabudowa terenu, szczególnie w zachodniej części gminy

2.3.4 Sieć drogowa

Na sieć drogową gminy Wąsewo składają się drogi krajowe, powiatowe i gminne. Największe znaczenie dla układu komunikacyjnego posiada droga krajowa nr 60 relacji Kutno – Ciechanów – Ostrów Mazowiecka. Stanowi ona połączenie międzyregionalnego centrum kraju z województwem podlaskim i dalej z Litwą i Białorusią.

Łącznie długości odcinków poszczególnych kategorii dróg wynoszą:

- drogi krajowe – 9,7 km ;
- drogi powiatowe – 65,0 km (26% posiada nawierzchnię żwirową);
- drogi gminne – 54 km (zdecydowana większość posiada nawierzchnię gruntową)..

Przewozy pasażerów na terenie gminy realizowane są przez PPKS w Ostrowi Mazowieckiej. Dzięki temu mieszkańcy mogą swobodnie podróżować do ośrodków gminnych gmin sąsiedzkich oraz do większości miejscowości gminy. Część przystanków, dla wygody pasażerów, wyposażona jest w wiaty.

2.3.5 Gospodarka w tym gospodarka rolna.

Wiodącą funkcją gminy pozostaje rolnictwo. Ale także eksploatacja żwiru, handel i usługi w zakresie budownictwa, transport i usługi stanowią istotną działalność gospodarczą. Na terenie gminy Wąsewo nie funkcjonują duże zakłady produkcyjne. Działalność gospodarcza rozwija się głównie wśród osób niezajmujących się rolnictwem.

Wg stanu na koniec 2013 roku w rejestrze Urzędu Gminy zarejestrowano 209 podmioty gospodarcze. Na terenie gminy handel praktycznie w całości znajduje się w rękach sektora prywatnego. Mała przedsiębiorczość, do której można zaliczyć prowadzenie sklepów spożywczych, przemysłowych oraz drobnych usług rozwija się w większości sołectw w gminie. Słabe strony handlu to niska konkurencyjność małych firm oraz ograniczony popyt ludności.

Tabela 6 Działalność gospodarcza na dzień 31.12.2013

Lp.	Rodzaj wykonywanej działalności	2013
1	Usługi budowlano - remontowe	20
2	Usługi transportowe	6
3	Usługi handlowe	65
4	Inne formy działalności (rolniczej)	98
5.	Naprawy	9
6.	Zdrowie	7
7.	Ubezpieczenia	4
	OGÓLEM	209

Zródło: Dane Urzędu Gminy w Wąsewie

Szansą dla gminy jest rozwój małej przedsiębiorczości, drobnych podmiotów gospodarczych oraz modernizacja gospodarstw rolnych. Stworzenie dogodnych warunków ekonomiczno-finansowych dla przedsiębiorczości, poprawa efektywności ekonomicznej rolnictwa oraz uaktywnienie społeczności lokalnej powinny spowodować dalszy rozwój usług w gminie.

Wąsewo jest gminą wiejską, typowo rolniczą. W strukturze zasiewów dominuje uprawa zbóż, ziemniaków, roślin pastewnych i warzyw. Głównym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła mlecznego i opasowego oraz chów trzody chlewnej. Jest to region obszarów wiejskich o dominacji średnich gospodarstw rolnych.

Naturalne zasoby środowiska przyrodniczego gminy Wąsewo tworzą dobry potencjał produkcyjny dla rolnictwa, jednakże w różnych częściach gminy występuje zróżnicowanie rodzajów gleb i intensywności produkcji rolnej.

Najlepsze warunki dla rolnictwa występują w części północnej i centralnej gminy. Występują tam gleby kompleksu pszennego, żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego zakwalifikowane do II – IV klasy bonitacyjnej. Gleby najniższych klas bonitacyjnych V i VI (kompleks żytni słaby i żytni najslabszy) występują głównie na południu gminy oraz w niektórych fragmentach dolin rzecznych. Gleby te wymagają wielu nakładów i zabiegów agrotechnicznych. Generalnie gleby gminy Wąsewo, wykazują zróżnicowanie, zależnie od struktury podłoża, jego składników a także pozostałych składników środowiska, głównie rzeźby i stosunków wodnych. Analiza struktury zasiewów wykazuje, iż największa powierzchnia zasiewów w gminie występuje w sołectwach: Brudki Stare (ok.9%), Zastawie (6,5%), Wąsewo (5,6%), a także Przedświt, Brzezienko, Wysocze, Mokrylas, Grądy, Bagatele i Rososz. Najmniejszą powierzchnią zasiewów charakteryzują się sołectwa: Jarzábka, Ruda, Grębki, Choiny i Ulasek.

Podobnie jak w całym regionie, przeważająca część użytków rolnych znajduje się we władaniu gospodarstw indywidualnych. Ponad 77% powierzchni ogólnej gruntów stanowią grunty osób fizycznych, ponad 20% grunty Skarbu Państwa, 1,4% jest własnością gminy i związków międzygminnych.

Udział ludności pracującej w rolnictwie wynosi 75% ogółu ludności. W gminie Wąsewo ogółem jest 866 gospodarstw o zróżnicowanym potencjale gospodarczym i obszarowym. Przeważają małe obszarowo gospodarstwa.

2.4 Ochrona zdrowia

Usługi w zakresie ochrony zdrowia w gminie zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VISH-MED” w Wąsewie. Usługi lekarskie świadczy dwóch lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej. Od stycznia 2008 roku rozpoczęła działalność Poradnia Stomatologiczna, mieszcząca się w budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Wąsewie.

Indywidualną praktykę lekarską prowadzi lekarz stomatolog dojeżdżający z Ostrołęki. Działa również Gabinet Pielęgniarski, gdzie możliwe jest uzyskanie podstawowych zabiegów medycznych. Usługi specjalistyczne oraz usługi leczenia zamkniętego dostępne są w pobliskiej Ostrowi Mazowieckiej. Zaopatrzenie w leki zapewnia apteka w Wąsewie

2.5 Edukacja i kultura

Na terenie Gminy Wąsewo funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1. **Zespół Placówek Oświatowych w Wąsewie** w skład, którego wchodzi:

- Publiczne Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica
- oraz Gminne Przedszkole przy, którym prowadzony jest oddział klasy „0”.

Do gimnazjum uczęszcza 121 uczniów z terenu całej gminy.

Szkoła Podstawowa w Wąsewie liczy 114 uczniów.

Do Gminnego Przedszkola uczęszcza 56 dzieci z czego 30 to uczniowie klasy „0”.

Ogółem w w/w placówkach zatrudnionych 26 nauczycieli w tym 22 w pełnym wymiarze z czego 17 posiada stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego, 5 mianowanego i 3 nauczyciela kontraktowego i 1 nauczyciel stażysta.

2. W **Szkole Podstawowej w Rzańniku Włociańskim** naukę pobiera 68 uczniów w klasach I-VI oraz 13 uczniów oddziału przedszkolnego. Przy szkole prowadzony jest Punkt Przedszkolny, do którego uczęszcza 12 dzieci w wieku 3-4 lat.

W placówkach zatrudnionych jest 10 nauczycieli w tym 6 dyplomowanych i 3 mianowanych i 1 kontraktowy.

3. Do **Szkoły Podstawowej w Brudkach Starych** uczęszcza 69 uczniów oraz 14 uczniów oddziału przedszkolnego. Ogółem w szkole zatrudnionych jest 11 nauczycieli w tym 2 w niepełnym wymiarze z czego 5 to nauczyciele dyplomowani, 5 to nauczyciele mianowani i 1 nauczyciel kontraktowy.

5. Na terenie Gminy Wąsewo funkcjonuje **Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Trynosach Osiedle**, w której pracuje 8 nauczycieli, zaś naukę pobiera 15 uczniów. Przy szkole prowadzony jest punkt przedszkolny, do którego uczęszcza 12 dzieci. Organem prowadzącym tych placówek jest Stowarzyszenie „Przyszłość w Gminie Wąsewo”.

Jak wynika z powyższych danych w szkołach i placówkach oświatowych zatrudniona jest wykwalifikowana kadra pedagogiczna.

Nauczyciele na bieżąco podnoszą swoje kwalifikacje biorąc udział w szkoleniach,

warsztatach, konferencjach jak również doskonala swój warsztat pracy na studiach podyplomowych.

Warunki dydaktyczne uczniów są dobre, we wszystkich szkołach nauka odbywa się na jedną zmianę. Wszyscy uczniowie począwszy od przedszkola uczą się języka angielskiego jako przedmiotu obowiązkowego. W szkole w Wąsewie znajduje się multimedialna biblioteka,

z której korzystają uczniowie jak również dostępna jest dla mieszkańców Wąsewa i całej gminy. W pozostałych placówkach również działają biblioteki. Dotychczas lekcje wychowania fizycznego prowadzone były na salach gimnastycznych, natomiast od października 2007 roku dzieci korzystają z nowo wybudowanej pełnowymiarowej hali sportowej. Uczniowie ze szkół z terenu gminy w większości szkół mają zapewniony gorący posiłek w stołówkach szkolnych oraz mogą korzystać z zajęć świetlicowych przed zajęciami jak również po ich zakończeniu. Uczniowie szkół reprezentują naszą gminę na różnego rodzaju turniejach, konkursach przedmiotowych i tematycznych jak również sportowych. Działalność szkół spełnia funkcję integracyjną dla lokalnej społeczności.

23 października 2007 roku po ponad dwóch latach budowy nastąpiło uroczyste otwarcie Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji w Wąsewie. Jest to w chwili obecnej najnowocześniejsza i spełniająca wszelkie wymagania pod względem powierzchni hala sportowa, żadna miejscowość w powiecie ostrowskim nie posiada takiego obiektu. W obiekcie tym organizowane są różne imprezy integracyjno - edukacyjne. Odbywają się zajęcia sportowe.

Zdjęcie 4. Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Wąsewie.

Źródło: Urząd Gminy w Wąsewie

2.6 Organizacje pozarządowe

Organizacje i Stowarzyszenia społeczne działające na terenie gminy Wąsewo stanowią bardzo ważny element życia kulturalnego i społecznego naszej lokalnej społeczności. Zgodnie ze swoimi celami statutowymi prowadzą one bardzo różnorodną działalność na rzecz mieszkańców naszej Gminy. Działalność ta obejmuje większość aspektów życia codziennego lokalnej społeczności. Wśród podejmowanych przez organizacje społeczne działań warto wymienić choćby działalność na rzecz zachowania lokalnej historii i tradycji, szeroka rozumianą działalność charytatywną, działania na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, oraz wsparcie i pomoc w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców naszej gminy.

Klub Sportowy WĄSEWO

Klub Sportowy Wąsewo działający na terenie Gminy Wąsewo kontynuuje bogate tradycje sięgające lat 70-tych, kiedy to po raz pierwszy pojawił się na sportowej mapie pod nazwą LZS Wąsewo. Sport w wydaniu klubu to nie tylko bieganie za piłką, ale przede wszystkim zdobywanie umiejętności kontaktu i szacunku dla innych. Przykładem niech będą corocznie organizowane turnieje. Pierwszy pod nazwą „Wigilijny Turniej Przyjaźni w halowej piłce nożnej „, a drugi to Turniej Tenisa Stołowego im. Ryszarda Łoniewskiego. Dzięki możliwości korzystania z obiektów sportowych znajdujących się na terenie Gminy i finansowym wsparciu władz Gminy i sponsorów klub uczestniczy w regularnych

rozgrywkach organizowanych przez Polski Związek Piłki Nożnej- Ciechanowsko-Ostrołęcki „A” klasy, lidze okręgowej młodzików oraz IV lidze Mazowieckiego Tenisa Stołowego.

Stowarzyszenie Przyszłość w Gminie Wąsewo

Stowarzyszenie istnieje od 12 maja 2011 roku. Głównym przedmiotem działania stowarzyszenia jest prowadzenie Niepublicznej Szkoły Podstawowej i Niepublicznego Punktu Przedszkolnego w miejscowości Trynosy -Osiedle. Stowarzyszenie prowadzi szereg różnych działań dotyczących edukacji dzieci i osób dorosłych. Głównym celem naszego działania jest :

- wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego w gminie Wąsewo,
- wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w lokalne społeczności,
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu grup szczególnego ryzyka.

Stowarzyszenie realizuje szereg zadań i inicjatyw lokalnych poprzez prowadzenie zajęć, szkoleń, oraz innych działań na rzecz dzieci, młodzieży i osób dorosłych z terenu gminy Wąsewo.

Stowarzyszenie - Ziemia Wąsewska

Stowarzyszenie - Ziemia Wąsewska jest organizacją społeczną, która ma na celu promocję i wspieranie rozwoju Gminy Wąsewo poprzez upowszechnianie wiedzy o historii i tradycji regionu. Prowadzi działalność w zakresie oświaty i kultury, oraz ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Wspiera wszelkie inicjatywy społeczne i naukowe bogacące naszą wiedzę o Małej Ojczyźnie "Gminie Wąsewo".

Stowarzyszenie-Ziemia Wąsewska od 6 lat co roku organizuje Festiwal Pieśni Maryjnej, wydało Książki: Wąsewo i Okolice w legendzie opowieści i fotografii, oraz Wąsewo i Okolice w legendzie opowieści i fotografii wydanie drugie uzupełnione. Zorganizowało spotkanie integracyjne stowarzyszeń z powiatu ostrowskiego i konkurs historyczny skierowany do mieszkańców pod tytułem; Jak to dawniej bywało. Zorganizowało zajęcia korekcyjno-usprawniające dla seniorów. Uruchomiło punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych oraz ich rodzin - pomoc psychologiczna i prawna oraz wiele innych działań na rzecz wspólnoty lokalnej. Fundusze na swoją działalność stowarzyszenie pozyskuje przede wszystkim z funduszy unijnych, z budżetów Gminy Wąsewo, Powiatu ostrowskiego i Sejmiku Województwa Mazowieckiego, a także ze składek członkowskich i darowizn.

Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich wsi Przedświt – Świtanki

Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich wsi Przedświt - Świtanki powstało w 2009 roku. Pomysłodawcą utworzenia zespołu folklorystycznego był zarząd stowarzyszenia. Projekt powstał z myślą reprezentacji i promocji wsi Przedświt i gminy Wąsewo, odbudowania więzi lokalnej oraz stworzenia warunków na zagospodarowanie czasu wolnego dla mieszkańców wsi w tym dzieci i młodzieży. Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich wsi Przedświt - Świtanki wykonuje zadania z zakresu:

- ✓ podnoszenia jakości życia mieszkańców wsi Przedświt oraz tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości, turystyki wypoczynkowej i rekreacyjnej, edukacji i wychowania,
- ✓ działania na rzecz rozwoju gminy Wąsewo,
- ✓ działań na rzecz rozwijania samopomocy, wolontariatu, społeczeństwa obywatelskiego oraz podnoszenia kompetencji liderów lokalnych,
- ✓ integracja osób starszych ze środowiskiem lokalnym, podniesienie ich wartości życiowych, umożliwienie im aktywnego udziału w życiu społecznym,
- ✓ działań na rzecz podtrzymania tradycji lokalnych oraz promocji wsi Przedświt i gminy Wąsewo.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi "Sąsiad"

W 2004 roku powstała grupa rolników pod nazwą „SĄSIAD” w skład, której wchodziło 34 rodziny zamieszkujące dwie sąsiednie gminy Wąsewo i Goworowo. W 2007 roku nastąpiła rejestracja grupy i zostało utworzone Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi „SĄSIAD”. Dziedziny działalności: rolnictwo, ekologia, turystyka, kultura, integracja, rozwój przedsiębiorczości. Stowarzyszenie podejmuje inicjatywy w zakresie projektów pt.: „Zielononóżka zielonym światłem gospodyń wiejskich”, „Szlacheckie ogrody Goworowszczyzny”, Gminny konkurs na „Najpiękniejsze tradycyjne ogródki wiejskie” „Kaczki i warzywa rynek zdobywa”, „Ochrona różnorodności biologicznej naszą szansą”, „Noc z gwiazdami pod gwiazdami między jałowcami”, „Organizacje pozarządowe dzieciom”, „Nadnarwiański Rajd Rowerowy”, Wydanie publikacji „Przewodnik po najpiękniejszych tradycyjnych ogródkach wiejskich”. Sukcesem Stowarzyszenia jest : stworzenie Funduszu Wzajemnych Pożyczek i utworzenie sieci sprzedaży produktów ekologicznych.

Ochotnicze Straże Pożarne

Ochotnicze straże pożarne są instytucjami o bardzo szerokim wachlarzu celów działalności. Podstawowym celem dla OSP jest realizacja ochrony przeciwpożarowej. To właśnie dla ochrony przed ogniem przede wszystkim strażę powstawały. Jednakże praktyka pokazuje, iż są one w swoich środowiskach także ośrodkami kulturalno – wychowawczymi, znacznie tym samym poszerzając zakres swojej działalności.

Na terenie gminy Wąsewo funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna w oparciu o przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach oraz ustawy o ochronie przeciwpożarowej. OSP jest jednostką umundurowaną wyposażoną w specjalistyczny sprzęt przeznaczony w szczególności do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami np. zakładami pracy stwarzającymi szczególne zagrożenie. Szczegółowe zadania i organizację OSP określa statut jednostek.

Na terenie gminy Wąsewo funkcjonuje 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: 7 typu "S" i 6 typu "M" (S – oznacza samochód gaśniczy na wyposażeniu, M – motopompa na wyposażeniu):

- OSP Bartosy - "M"
- OSP Brudki Stare - "S"
- OSP Brzezienko - "S"
- OSP Czesin - "M"
- OSP Dalekie - "M"
- OSP Grądy - "S"
- OSP Mokrylas - "M"
- OSP Przyborowie - "S"
- OSP Rząśnik Włociański - "S"
- OSP Wąsewo - "S"
- OSP Wysocze - "S"
- OSP Zastawie - "M"
- OSP Zgorzałowo - "M"

Miejsce jakie zajmują OSP w danej społeczności lokalnej i autorytet jakim się cieszą wśród mieszkańców własnej miejscowości i gminy zależy przede wszystkim od aktywności samych strażaków. Dobra organizacja wymaga wielu prac dodatkowych, gospodarczych, propagandowych, kulturalno – oświatowych. Dopiero szeroki wachlarz czynności wpływający na pozyskiwanie nowych członków, zdobywanie sympatii otoczenia, budowanie wzajemnego zaufania i koleżeńskich stosunków może przynieść efekt w postaci sprawnej,

zdolnej do wielkich czynów jednostki OSP. Tak pojmowaną działalność akceptuje i popiera zdecydowana większość strażaków. Dlatego też członków OSP spotykamy zaangażowanych przy inwestycjach budowlanych tak własnych jak i wiejskich, spotykamy ich aktywnie uczestniczących w gminnych, kościelnych i wiejskich świętach, uroczystościach, imprezach i zawodach sportowych.

III. Diagnoza problemów sytuacji społecznej

3.1 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie jest jednostką organizacyjną Gminy Wąsewo, który zgodnie z ustawą o pomocy społecznej realizuje zadania własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań OPS w zakresie pomocy społecznej w szczególności należy :

1. praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom , rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania społeczeństwa poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.
2. przyznawanie i wypłacanie przewidzianych prawem świadczeń
3. tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej w gminie
4. pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań pomocowych służących zaspakajaniu potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych

Prowadząc aktywną politykę społeczną Ośrodek obejmuje swoim wsparciem grupy społeczne szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym . Wszystkie działania prowadzone są w oparciu o diagnozę środowiska prowadzoną przez pracowników Ośrodka. Na terenie Gminy dostrzega się widoczne deficyty w obszarze polityki społecznej. Brak liderów, osób z doświadczeniem w organizacji społeczności lokalnej i niewystarczający zasób środków finansowych, które ograniczają znacznie działania na polu przeciwdziałania problemom społecznym. Nie mniej jednak GOPS stara się na miarę swoich możliwości współpracować z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej. Ośrodek stara się wprowadzać interdyscyplinarną współpracę w działaniach w obszarze przemocy w rodzinie, wspierania rodzin, osób niepełnosprawnych i innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Najczęstszymi powodami kwalifikującymi do pomocy są : ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność , długotrwała choroba. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w

przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, z powodu uzależnień, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2011 – 2013 kształtowała się następująco:

Tabela nr 7. Ilość osób objętych pomocą społeczną w latach 2011 – 2013 wg powodów trudnej sytuacji życiowej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Ubóstwo	167	164	182	609	570	610
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	-	-	-	-	-	-
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	1	1	2	0	0
Bezrobocie	72	87	85	259	297	265
Niepełnosprawność	87	80	86	244	206	217
Długotrwała choroba	56	42	39	195	142	116
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	38	29	35	211	158	172
Alkoholizm	12	12	10	40	41	33
Narkomania	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	2	2	5	5
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-
Zdarzenia losowe	1	2	6	4	7	22

Źródło : sprawozdania OPS w Wąsewie za lata 2011 – 2013

Z analizy powyższego zestawienia wynika , że wśród powodów objęcia pomocą społeczną na przestrzeni ostatnich trzech lat dominującymi problemami były : ubóstwo, następnie niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, oraz długotrwała choroba. W dalszej części problemy zostaną opisane bardziej szczegółowo. Zaznaczyć przy tym należy, że w części rodzin występuje kilka kwestii równocześnie, co stawia takie rodziny w jeszcze bardziej niekorzystnej sytuacji. Analizując powyższe zestawienie można stwierdzić powolną tendencję narastającą wszystkich sytuacji problemowych.

Ubóstwo

Z analizy powyższych danych wynika, że problemem dominującym, jeżeli chodzi o powody przyznania pomocy jest problem ubóstwa.

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Ubóstwo spowodowane m.in. wysokim bezrobociem, niskimi wynagrodzeniami i świadczeniami emerytalno – rentowemu , z których niejednokrotnie utrzymują się wraz z całymi rodzinami. Zwiększające się trudności na rynku pracy oraz utrzymująca się od wielu lat niekorzystna sytuacja finansowa gospodarstw powiązanych z rolnictwem to główne czynniki, które wpłynęły na pogorszenie się sytuacji materialnej części rodzin w Gminie Wąsewo. Trudne warunki finansowe wpływają również na ograniczenie kształcenia dzieci. Z tych przyczyn dokonuje się powielanie przez dzieci poziomu wykształcenia i statusu zawodowego oraz materialnego rodziców. Jak wynika z powyższej tabeli 1/4 mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa żyje poniżej minimum socjalnego. Niejednokrotnie świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego stanowią jedyne źródło dochodów.

Ubóstwo powoduje znaczące ujemne skutki społeczne. Zmniejsza ono popyt na towary, a przez to chłonność rynku, co działa hamująco na rozwój gospodarczy. Uniemożliwia lub znacznie utrudnia korzystanie ludzi ubogich z istniejących szans zdobycia wykształcenia i zachowania dobrego stanu zdrowia. Przyczynia się do wzrostu przestępczości. Sprzyja rozwojowi patologii społecznych, takich jak : alkoholizm, a nawet narkomania, przemoc w rodzinach, samobójstwa. Niedoskonałość systemów pomocy osobom i rodzinom ubogim może działać demoralizująco, zmniejszając motywację do zdobywania kwalifikacji zawodowych i do poszukiwania pracy.

Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepelnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Powszechność tego zjawiska stawia przed państwem obowiązek podejmowania działań zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności oraz łagodzenia jej skutków. W Uchwale z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z 13.08.1997 r. Nr 50 poz. 475) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznał, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Prawa te wynikają z Konstytucji RP, powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ustawy kompetencyjne nakładają na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki w celu realizacji tych praw.

Według klasyfikacji GUS zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy :

- osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,

- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadają, ale mają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych. Mogą one uzyskać orzeczenie o swojej niepełnosprawności. Orzeczenie wydawane jest na podstawie wniosku osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego tej osoby. Osoby niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, natomiast z chwilą ukończenia 16 roku życia zaliczane są do jednego ze stopni niepełnosprawności, tj. : znacznego, umiarkowanego lub lekkiego.

Osoby niepełnosprawne znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i finansowej mogą ubiegać się o pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie pomaga potrzebującym w różny sposób, w tym między innymi : praca socjalna, pomoc w staraniach o dom pomocy społecznej, pomoc finansowa i rzeczowa.

Sytuacja osób niepełnosprawnych jest najczęściej bardzo trudna. Choroba i niepełnosprawność zwykle prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej i sytuacji bytowej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Brak możliwości pracy zarobkowej, duże koszty leczenia, rehabilitacji, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób powodują, że osoby te są klientami pomocy społecznej.

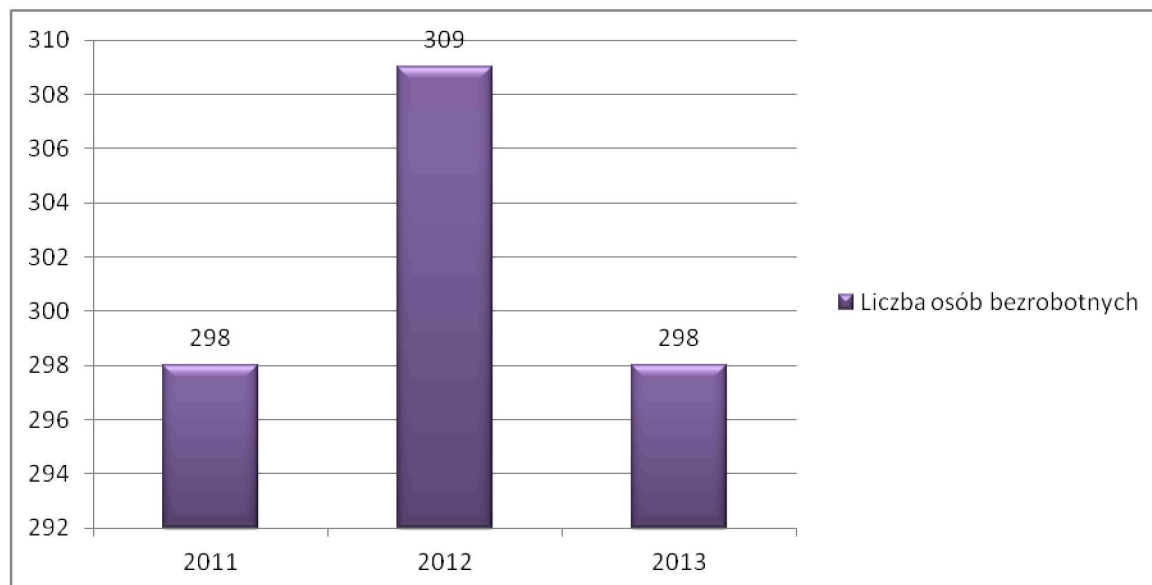
Corocznie w gminie Wąsewo z powodu niepełnosprawności z różnego rodzaju świadczeń korzysta ok. 300 osób.

Istotą działań służb społecznych jest udzielenie takiego wsparcia osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, aktywność społeczną, pełnienie właściwych ról społecznych i poprawi jakość życia. Szczególną grupą osób niepełnosprawnych są osoby starsze, samotne.

Bezrobocie

Jak wynika z danych przedstawionych powyżej trzecim z dominujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest bezrobocie. Wydłużający się stan ubóstwa powodowany bezrobociem nasila konflikty, nieporozumienia, napięcia w rodzinie i najbliższym otoczeniu. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna, ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Bezsilność wobec trudnych problemów życiowych, utrata poczucia bezpieczeństwa socjalnego, brak perspektyw awansu społecznego i ekonomicznego często jest przyczyną depresji i ograniczonej zdolności oceny własnego postępowania, czemu towarzyszą zachowania patologiczne, jak przemoc w rodzinie czy nadużywanie alkoholu. Problem ten zasługuje na zwrócenie większej uwagi i wypracowanie możliwości pomocy, której osoby bezrobotne nie są w stanie uzyskać w Urzędzie Pracy. Należy też dążyć do stworzenia właściwej współpracy pomiędzy urzędem pracy a ośrodkiem pomocy społecznej w celu maksymalizacji pomocy tej grupie osób. Liczbę osób bezrobotnych w Gminie na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Wielkość bezrobocia na terenie Gminy Wąsewo w latach 2011 - 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Ze względu na ubogą ofertę lokalnego rynku pracy, gmina nie jest w stanie zatrudnić dobrze wykształconych absolwentów, którzy coraz częściej w poszukiwaniu pracy migrują nie tylko do okolicznych miast, lecz także w inne rejony Polski i za granicę.

Osoby dotknięte problemem bezrobocia często wykazują brak aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów, przyjmując postawę roszczeniową wobec instytucji świadczących pomoc. Długotrwałe bezrobocie najczęściej skutkuje utrwalonymi, negatywnymi wzorcami zachowań tj. nadużywanie alkoholu, przemoc, przestępczość. W okresie transformacji nastąpiło zwiększenie zróżnicowania warunków bytu rodzin. Nastąpiło obniżenie się dochodów z pracy jako głównej podstawy egzystencji. Wzrosła liczba rodzin utrzymujących się ze świadczeń pomocy społecznej. Drastyczny spadek dochodów z największą siłą dotknął rodziny z dziećmi na utrzymaniu.

Zagrożenie ubóstwem wzrasta zwłaszcza w rodzinach o licznych potomstwie. Grupą najbardziej narażoną są dzieci w wieku do 15 lat. Dzieci w rodzinach biednych są niedożywione.

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rodzina jest grupą złożoną z osób połączonych stosunkiem małżeńskim , rodzicielskim żyjąca zwykle w jednym gospodarstwie domowym. Rodzina, która funkcjonuje w sposób umożliwiający swoim członkom stały rozwój, jest otwarta na kontakty z otoczeniem, relacje między członkami opierają się na szczerości i wzajemności a role i normy wyraźnie są określone i akceptowane przez poszczególnych członków uważana jest za rodzinę prawidłową. Zaburzenia w realizacji funkcji rodziny lub zanik niektórych z funkcji można nazwać dysfunkcyjnością rodziny. W sytuacjach krańcowych dochodzi do pojawienia się patologii i rozpadu rodziny. Rodziny dysfunkcyjne nie są w stanie wypełniać przypisanych im ról społecznych w zakresie wychowawczym, co odbija się na przyszłości następnego pokolenia. Na nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny mają wpływ :

- trudna sytuacja materialna i mieszkaniowa,
- konflikty wewnątrzrodzinne,
- oziębłość emocjonalna,
- alkoholizm i przemoc w rodzinie,
- nie leczona choroba psychiczna,
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (szczególnie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych).

Rodziny w których występuje problem bezradności stanowią czwartą pod względem liczby osób korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej.

Bezdomność

Bezdomność nie należy pod względem liczby korzystających z pomocy społecznej do problemów najbardziej istotnych .

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie skierowane przeciwko członkom rodziny naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Osoby przebywające w domach, w których dochodzi do przemocy doznają zaburzeń funkcjonowania we wszystkich sferach życia :emocjonalnej, psychicznej i społecznej.

Badania w tej sferze pokazują silny związek pomiędzy wychowywaniem się dzieci w rodzinach z przemocą i skłonnościami do zachowań agresywnych w ich dorosłym życiu.

Zadaniem gminy m.in. jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym : opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. W latach 2012-2013 w Gminie Wąsewo zostało założonych 21 Niebieskich Kart gdzie przyczyną była przemoc fizyczna i psychiczna.

Uzależnienia

Do negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie rodzin jest nadużywanie alkoholu co stanowi groźną plagę społeczną. Spożywanie dużych ilości alkoholu powoduje zaburzenia w realizacji funkcji opiekuńczej, wychowawczej, socjalizacyjnej i emocjonalnej rodziny. Wzorce nadmiernego picia w rodzinie przechodzą często na młodą generację. Grono pijących osób zwiększa się regularnie. Wczesna inicjacja alkoholowa jest szczególnie niebezpieczna, gdyż działa na młody organizm destrukcyjnie w sferze fizjologicznej i psychologicznej. Intensywne picie szybko przekształca się w uzależnienie W celu przeciwdziałania narastania tego zjawiska, konieczne są dalsze działania profilaktyczne, a także pomoc osobom już uzależnionym. Cel ten jest realizowany poprzez aktywne działania komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

3.2 Rynek pracy

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego , że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę. W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska. Brak pracy jest czynnikiem,

który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna.

Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

3.3 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Na terenie gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych działa **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, której zadaniem jest udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, a szczególnie ochrony przed przemocą w takich rodzinach. Na mocy ustawy, na gminnych komisjach spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, gdy ma miejsce, na podłożu nadużywania alkoholu, rozkład życia rodzinnego, demoralizacja małoletnich itp.

Gminna Komisja działa na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach tego Programu w gminie, przy wykorzystaniu środków funduszu za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, prowadzone są następujące działania:

- prowadzone są w szkołach pogadanki, konkursy, wycieczki, spektakle z zakresu profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej,
- przeprowadzane są szkolenia dla sprzedawców,
- wzywane są osoby nadużywające alkohol i znęcające się nad rodziną. W razie potrzeby kompletowane są wnioski do biegłych sądowych (psychiatry).

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie stosowaną metodą wspierającą opis i analizę pozycji rozwojowej obszarów. Pozwala ona na uporządkowanie wiedzy o charakterystyce danego terytorium, w tym przypadku Gminy Wąsewo, w układzie czterech kategorii : mocnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń. Podejmując działania na rzecz diagnozy problemów społecznych Gminy Wąsewo należy uwzględnić wewnętrzne czynniki ograniczające rozwój polityki społecznej, punkty stanowiące mocne strony, potencjał rozwoju polityki społecznej oraz zidentyfikowane zagrożenia uwzględniające specyfikę społeczności lokalnej Gminy Wąsewo.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane obszary priorytetowe :

1. Polityka wobec rodziny
2. Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych
3. Polityka wobec osób bezrobotnych
4. Polityka wobec zagrożeń

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – Polityka wobec rodziny

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • aktywne zainteresowanie problemami rodziny władz samorządowych • zaradność, pracowitość i przedsiębiorczość mieszkańców gminy • profesjonalna kadra pomocy społecznej • silne poczucie tożsamości regionalnej • dobra współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy • rodziny wielopokoleniowe (wzorcy) • działalność organizacji pozarządowych • działanie klubu sportowego • odpowiednio wyposażona baza lokalowa szkół oraz infrastruktura rekreacyjno-sportowa 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająco rozwinięty system pomocy rodzinom z uwagi na ograniczone środki finansowe • brak specjalnych programów dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi • brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym • bezrobocie • niewystarczająca oferta pozwalająca na zagospodarowania czasu wolnego dla rodzin • brak stypendiów dla zdolnej młodzieży • narastający problem uzależnień wśród młodzieży i dorosłych • brak aktywności społecznej i chęci do działania na rzecz społeczności lokalnej • ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz pogłębiające się różnicowanie socjalne grup społecznych • pogłębiający się kryzys rodziny,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • budowanie lokalnych partnerstw obejmujących wszystkie sektory z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu • inicjowanie działań mających na celu wzmocnienie rodziny jako podstawowej komórki społecznej • stosowanie aktywizujących metod pracy socjalnej • dostępność zewnętrznych źródeł finansowania • rosnąca świadomość społeczna • wzrost poziomu wykształcenia wśród mieszkańców • realizacja programu wspierania rodziny • skierowanie większych środków na 	<ul style="list-style-type: none"> • z uwagi na położenie terytorialne wysoki poziom zagrożenia ubóstwem rodzin • przenoszenie ciężaru finansowania zadań na poziom gminy • niekorzystnie kształtujący się rynek pracy • narastanie zjawiska wyuczonej bezradności • starzenie się społeczeństwa • euro sieroty (rozbite rodziny, małe zainteresowanie wychowaniem dzieci) wychowywanie w rodzinie niepełnej, gdyż ojciec lub matka pracują w innych krajach • koncentracja na dobrach materialnych • negatywny wpływ zachowań z zewnątrz • ztracanie rodzinnych wartości

Źródło : opracowanie własne

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • życzliwość sąsiedzka, pomoc w potrzebie • rodziny wielopokoleniowe (wzorce) • zainteresowanie problemami społecznymi władz samorządowych • dysponowanie pojazdem przystosowanym do przewozu osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba osób niepełnosprawnych i starszych korzystająca z pomocy społecznej • istniejące bariery architektoniczne • niewystarczający system wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych • brak wolontariatu działającego w obszarze pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym • słaby system opieki dla osób starszych w miejscu zamieszkania • słaba oferta pozwalająca na zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych • niewystarczający poziom finansowania zadań z pomocy społecznej w tym
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie informacji dot. problemów osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich praw inicjowanie działań w środowisku lokalnym na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych • zewnętrzne źródła finansowania • budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych • wykorzystanie potencjału ludzi starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych pozwalająca na uczestnictwo w życiu społecznym • niskie świadczenia pieniężne osób starszych i niepełnosprawnych • brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych

Źródło : opracowanie własne

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – Polityka wobec osób bezrobotnych

MOCNE STRONY	SLABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • duża przedsiębiorczość mieszkańców (małe przedsiębiorstwa) • dążenie dużych grup ludności do zdobywania wykształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych • stowarzyszenia i grupy nieformalne działające na terenie gminy • rozwój działalności związanej z kulturą • wysoki odsetek ludzi młodych wśród ludności gminy. • przychylność władz w zakresie uatrakcyjniania infrastruktury turystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozdrobnienie własności ziemi • brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi • niskie kwalifikacje osób bezrobotnych • słabe dostosowanie ofert edukacyjnej do lokalnego rynku pracy • brak podmiotów ekonomii społecznej • brak umiejętności w poszukiwaniu pracy • ubogi rynek pracy • brak szkół ponadgimnazjalnych • brak przemysłu
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość rozwoju agroturystyki • pozyskiwanie środków zewnętrznych • dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy • wdrażanie różnych programów przeciwdziałania bezrobociu • stworzenie i wykorzystanie bogatej oferty edukacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie koszty pracy • narastanie zjawiska wyuczonej bezradności • istnienie dużej grupy osób utrzymujących się z pomocy społecznej • ucieczka najlepiej wykształconych i najbardziej dynamicznych grup społecznych do ośrodków miejskich. • niska opłacalność produkcji rolnej

Źródło : opracowanie własne

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – Polityka wobec zagrożeń

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • profesjonalna i wykształcona kadra GOPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • działanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • dobra współpraca służb z terenu gminy działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom • działający Punkt Konsultacyjny przy GOPS • dobrze działająca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak rozeznania problemu uzależnień w gminie • brak faktycznych danych dot. problemu przemocy w rodzinie • słaba oferta na zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, starszych i całych rodzin • brak placówek wsparcia dziennego • coraz częstsze przypadki niezgłaszania przez rodziny, sąsiadów wieloletnich przypadków przemocy, alkoholizmu w rodzinie z poczucia wstydu
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • promocja działań w zakresie przeciwdziałania różnego rodzaju uzależnieniom i przemocy domowej • współpraca z organizacjami pozarządowymi • inicjowanie mody na zdrowy tryb życia, bez używek • realizacja programów :przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, wspierania rodziny • bogata oferta działań profilaktycznych • organizacja szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, rodziców i uczniów • zewnętrzne źródła finansowania • budowanie świadomości społecznej dot. potencjalnych zagrożeń, ich skutków i sposobów postępowania • intensyfikacja programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • ukrywanie problemu przemocy • społeczna akceptacja alkoholu w życiu mieszkańców • obniżenie wieku inicjacji alkoholowej • brak asertywności wśród dorosłych mieszkańców • młodzież pozostawiona bez opieki rodziców, brak wiedzy rodziców o tym co robią • jazda pod wpływem alkoholu i innych używek • negatywny wpływ zachowań z zewnątrz • łatwy dostęp do alkoholu • społeczne przyzwolenie dorosłych na przebywanie dzieci i młodzieży na imprezach dla dorosłych i do późnych godzin nocnych

Źródło : opracowanie własne

V. Cele strategiczne rozwoju Gminy Wąsewo

5.1 Wizja

Wizją gminy Wąsewo jest rozwiązywanie problemów społecznych poprzez pobudzenie aktywności kapitału i potencjału ludzkiego w celu stworzenia mocnych więzi międzyludzkich w środowisku lokalnym

5.2 Misja

Misją gminy jest **otwartość na problemy mieszkańców dążąca do wyrównywania różnic w poziomie jakości życia**, poprzez przesłanie dla mieszkańców wiejskiej gminy Wąsewo o inicjowaniu i wspomaganiu działań społecznych na rzecz zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach. Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia swoim mieszkańcom to kluczowe zadanie gminy Wąsewo. W myśl nowoczesnie rozumianej polityki społecznej polegać to ma nie tylko na pomocy materialnej, lecz także w dużej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia.

Ważną kwestią jest uwzględnienie osób wykluczonych społecznie, które z różnych przyczyn nie włączają się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Podstawowym warunkiem poprawy tego stanu rzeczy, i skutecznym przeciwdziałaniem negatywnym zjawiskom społecznym jest podwyższanie świadomości mieszkańców gminy na temat głównych przyczyn i skutków tych zjawisk. Należy też nakreślić zasady i możliwości zapobiegania ich powstawaniu. Ponadto sfera społeczna wymaga wsparcia finansowego, które umożliwi realizację usług publicznych na zadawalającym poziomie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki.

5.3 Cel główny strategii

Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego zapobiegającego wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych.

Celem strategicznym gminy Wąsewo jest podejmowanie szeregu trwałych działań społecznych na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców gminy, wyrównywania szans rozwoju społecznego, tworzenia inicjatyw pro społecznych służących zmianie społecznej

Celem strategii są działania długookresowe polegające na wsparcie lokalnej społeczności, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce,

systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na pojawiające się problemy społeczne.

Celem szerszym strategii jest zaspokojenie potrzeb społecznych i życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie społecznego rozwoju, podejmowanie działań na rzecz usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. Cele szersze wskazują na sposoby i obszary działań realizacyjnych w obszarach priorytetowych.

5.4 Struktura obszarów priorytetowych

5.4.1 Obszar priorytetowy I- polityka wobec rodziny

W Gminie Wąsewo obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub źle wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję, a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia. Dużym utrudnieniem w prowadzeniu aktywnej pomocy społecznej jest niewielka ilość organizacji pozarządowych obejmująca swym zasięgiem teren Gminy Wąsewo. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

Celem strategicznym w tym obszarze jest :

WZMOCNIENIE POZYCJI RODZINY W OBLICZU JEJ KRYZYSU

Poprzez następujące cele operacyjne i działania

Lp.	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA i WSPIERAJĄCE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Stworzenie kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie	Udzielanie kompleksowego wsparcia rodzinie w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych.	2014-2024	GOPS , Placówki oświatowe, PCPR, Kuratorzy, GKRPA, NGO.	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wąsewo	Dokument źródłowy	UG i GOPS	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Realizacja Rządowych Programów Ochrony	W miarę potrzeb 2014-2024	GOPS	- program rządowy

	Wprowadzenie i wprowadzanie Karty Dużej Rodziny	2014-2024	GOPS	- program rządowy
	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	2014-2024	GOPS	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Udzielenie pomocy w formie posiłku lub zasiłku na zakup żywność	2014-2014	GOPS, Placówki oświatowe, Samorząd gminy.	-budżet gminy -źródła zewnętrzne -program rządowy

	Przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej	2014-2024	GOPS i UG, Placówki oświatowe NGO.	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy psychologicznej	2014-2024	OPS, Samorząd gminny, Placówki oświatowe.	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Edukacja rodziców w pełnieniu właściwych ról w rodzinie	2014-2024	Placówki oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

		Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	2014-2024	GKRPA Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Stworzenie systemu stypendialnego dla wybitnych uczniów i absolwentów szkół gimnazjalnych mających dobre wyniki w szkole średniej.	2014-2014	Placówki Oświatowe Samorząd gminy	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
2.	Rozwój partnerstwa lokalnego w zakresie wsparcia rodziny	Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i rodzin	2014-2024	GOPS GKRPA Samorząd gminy placówki oświatowe NGO Parafia	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Promowanie i organizowanie różnych form integracji rodzin i realizacji programów wspierających rodziny	2014-2024	GOPS Samorząd gminny GCSiR NGO Parafia GKRPA	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
3.	Rozwój interdyscyplinarnych form wsparcia	Stworzenie systemu pomocy rodzinie w sytuacji kryzysowej i traumatycznej	2014-2024	GOPS, Placówki oświatowe, Samorząd gminny, Kuratorzy, Zespół Interdyscyplinarny PCPR.	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
4.	Wspieranie dzieci i młodzieży	Organizowanie wypoczynku dla dzieci i	2014-2024	GKRPA, GOPS, Samorząd gminny, NGO,	-budżet gminy

	zagrożonych wykluczeniem społecznym	młodzieży oraz imprez sportowych		Parafia, Placówki oświatowe, Grupy nieformalne.	- źródła zewnętrzne
--	--	-------------------------------------	--	--	------------------------

5.4.2 Obszar priorytetowy II- polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Obecnie nie do końca można sprecyzować pojęcie – człowiek stary. Wiek biologiczny nie zawsze jest tożsamy ze zmianami psychofizycznymi, dlatego przyjmujemy, że tym pojęciem będziemy określać ludzi w wieku poprodukcyjnym, czy emerytalnym. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację. Mając na uwadze strukturę rodzin, które nie są w pełni wydolne w zaspakajaniu potrzeb swoich najstarszych członków, istnieje potrzeba zbudowania sprawnego systemu pomocy, który będzie uwzględniał najważniejsze potrzeby ludzi starszych.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób.

Polityka społeczna ma instrumenty do rozwiązywania problemów społecznych, lecz nie wszystkie problemy można rozwiązać. Należy jednak przeciwdziałać pogłębianiu się różnic społeczno – ekonomicznych, izolacji grup społecznych.

Celem strategicznym w tym obszarze jest:

UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Poprzez następujące cele operacyjne i działania:

Lp.	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA I WSPIERAJĄCE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Stworzenie sprawnego wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania	2014-2024	GKRPA, GOPS, Samorząd gminny, NGO, Parafia, Placówki oświatowe, Grupy nieformalne	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Włączenie wolontariatu do pomocy osobom starszym i w podeszłym wieku	2014-2024	GKRPA, GOPS, Samorząd gminny, NGO, Parafia, Placówki oświatowe, Grupy nieformalne	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Poradnictwo psychologiczne	2014-2024	GKRPA, GOPS, Samorząd gminny, NGO, Parafia, Placówki oświatowe, Grupy nieformalne	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Udzielanie pomocy finansowej osobom starszym i niepełnosprawnym	2014-2024	GKRPA, GOPS, Samorząd gminny, NGO, Parafia, Placówki oświatowe, Grupy nieformalne	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
2.	Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej	Rozwój różnorodnych form aktywizacji osób starszych	2014-2024	GKRPA, GOPS, Samorząd gminny, NGO, Parafia, Placówki oświatowe, Grupy nieformalne	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej	2014-2024	GKRPA, GOPS, Samorząd gminny, NGO, Parafia, Placówki	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

		dla osób starszych i niepełnosprawnych		oświatowe, Grupy nieformalne	
3.	Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych i niepełnosprawnych	Prowadzenie akcji promujących zdrowy styl życia	2014-2024	GKRPA, GOPS, Samorząd gminny, NGO, Parafia, Placówki oświatowe, Grupy nieformalne	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
4.	Organizacja oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Parafia, Placówki oświatowe, Grupy nieformalne	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

5.4.3 Obszar priorytetowy III – polityka wobec osób bezrobotnych

W ujęciu społecznym bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość do jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, stygmatyzacja, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m.in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

W Gminie Wąsewo obserwuje się duży udział osób bezrobotnych korzystających z różnych form pomocy społecznej.

Celem strategicznym w tym obszarze jest:

WSPIERANIE AKTYWNOŚCI OSÓB BEZROBOTNYCH NA RYNKU PRACY

Poprzez następujące cele strategiczne i działania:

Lp.	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA I WSPIERAJĄCA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Poprawa działań aktywizacyjnych wobec osób bezrobotnych	Nawiązanie stałej współpracy z PUP dotyczącej monitorowania zjawiska bezrobocia oraz pośrednictwa pracy	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO,	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Organizacja prac interwencyjnych, staży i robót publicznych na terenie Gminy Wąsewo	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny,	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Zbieranie i udostępnianie informacji o aktualnych ofertach	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny,	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

	pracy			
	Współpraca z zakładami pracy w celu zdobycia informacji o aktualnych ofertach pracy	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny,	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Promocja podwyższania swoich kwalifikacji rozwoju zawodowego	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
2. Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych	Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny,	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Wdrażanie programu aktywizacji zawodowej	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny,	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, GKRPA	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

5.4.4 Obszar priorytetowy IV- polityka wobec zagrożeń

Strategia kontynuuje działania w odniesieniu do zagrożeń określonych w toku prac warsztatowych przygotowujących strategię na lata 2008-2013. Określone w tym dokumencie najważniejsze zagrożenia występujące na terenie Gminy Wąsewo to : uzależnienia, przemoc, bezrobocie, choroby cywilizacyjne, zagrożenia epidemiologiczno -sanitarne, wzrost przestępczości w tym nieletnich, ubożenie społeczeństwa, niewydolna opieka rodziców nad dziećmi.

Celem strategicznym w tym obszarze jest:

OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH W SPOŁECZEŃSTWIE

Poprzez następujące cele operacyjne i działania:

	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA I WSPIERAJĄCA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	Wzmocnienie działań profilaktycznych w zakresie walki z uzależnieniem	Realizacja Programu Profilaktyki Rozwiązywania problemów alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, GKRPA	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Działalność wychowawcza i informacyjna	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, GKRPA. Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Propagowanie ulotek promujących zdrowy styl życia	2014-2024	GKRPA, Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Udzielanie rodzinom w których występują uzależnienia pomocy specjalistycznej:psychologicznej,prawnej,pedagogiczno-edukacyjnej	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO,	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Organizowanie i dofinansowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i	2014-2024	OPS, Samorząd gminny, NGO, GKRPA	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

		rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych			
2.	Wzmocnienie działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, ZI	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Organizowanie działań mających na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie, szkole i środowisku rówieśniczym	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
3.	Współpraca i wspieranie innych osób i instytucji działających na rzecz walki z różnego rodzaju uzależnieniami i przestępczością	Organizowanie i dofinansowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną dla osób uzależnionych i współuzależnionych	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Wsparcie szkół działających w celu zapobiegania spożywania środków psychoaktywnych	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Wspieranie programów dla dzieci, młodzieży, dorosłych, które są alternatywą wobec używania alkoholu i narkotyków	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
		Edukacja publiczna i szkolenia przedstawicieli	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Placówki	-budżet gminy

	różnych grup społecznych		Oświatowe	-źródła zewnętrzne
	Popularyzowanie i promowanie zajęć pozaszkolnych	2014-2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Placówki Oświatowe	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Współpraca pedagogów szkolnych z policją, kuratorami i pracownikami socjalnymi na rzecz ograniczenia skali przestępczości	2014=2024	GOPS, Samorząd gminny, NGO, Placówki Oświatowe Kuratorzy, PCPR	-budżet gminy - źródła finansowania

VI. Źródła finansowania strategii

Rozpoznane i zidentyfikowane kierunki działań, cele i działania społeczne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie Wąsewo wymagają stałych źródeł wsparcia społecznego i finansowania budżetowego.

Sposoby pozyskiwania środków finansowych na realizację działań społecznych to:

- Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii.
- Środki finansowe pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
- Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych.
- Środki pochodzące z UE np. Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Program Aktywizacji i Integracji itp.
- Inne Fundusze Zewnętrzne

VII. System wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wąsewo

Koordynatorem wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Pani Halina Szuflińska kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wspomagani są w pracach nad

partycypacją i wdrażaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przez powołane zespoły społeczne zadaniowe. Ustalone cele i kierunki działań rozwoju społecznego gminy będą realizowane także przy aktywnym zaangażowaniu i współpracy różnego typu instytucji i organizacji z terenu Gminy Wąsewo. Występujące pozytywne więzi pomiędzy mieszkańcami powodują podejmowanie wspólnych działań na rzecz rozwiązywania spraw społecznych. Strategia nie wyczerpuje wszystkich działań, które można by uwzględnić

w dokumencie. Wybrano najważniejsze i najpilniejsze. Kryterium wyboru były praktyczne możliwości kontynuowania działań już realizowanych i nastawienie na zahamowanie

i przeciwdziałanie negatywnym skutkom najważniejszych problemów społecznych. Aktywizację zaniedbanych środowisk, ze wskazaniem wybranych instrumentów realizacji i niektórych partnerów społecznych (organizacje pozarządowe).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem partycypacyjnym tj. otwartym na tematykę społeczną w tym na aktualizację i zmiany stosownie do zgłaszanych potrzeb społecznych.

Przeglądy strategii zakłada się realizować cyklicznie stosownie do zgłoszonych potrzeb. Powodem zmian i aktualizacji strategii mogą być:

- wybór zadań do realizacji w danym roku budżetowym
- nowe oczekiwania społeczności lokalnej:
- zgłoszone potrzeby określonych grup społecznych
- zmiana czynników środowiska zewnętrznego
- zmiana uregulowań prawnych, społeczno-ekonomicznych
- możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

Zakłada się, że przy wyborze zadań do realizacji na dany rok budżetowy, uwzględniane będą nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ale także nowo powstałe, a nie ujęte zadania. Sprawozdanie ze spotkań wskazywać powinno priorytety w zakresie realizacji zadań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i poszczególne instytucje koordynujące w kolejnym roku budżetowym.

VIII. Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacja społeczna

Monitorowanie to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych w gminie Wąsewo, a także jego ocenę i zmianę. Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia. Zakłada się raz w roku spotkania zespołu ds. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014-2024 w celu monitorowania przebiegu realizacji zadań i osiągnięcia celów. Na spotkania te poszczególne instytucje będą przygotowywać sprawozdania z realizacji wyznaczonych zadań i przekazywać je do Ośrodka Pomocy Społecznej. W/w zespół na spotkaniu będzie dokonywał oceny zadań realizowanych w roku poprzednim bądź realizowanych obecnie, identyfikował także problemy, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację zadań wyznaczonych oraz proponował niezbędne korekty i zmiany w zakresie tych zadań

Nieodłącznym elementem procesu zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest także ewaluacja skuteczności podejmowanych działań. Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Bieżąca ewaluacja będzie odbywać się na posiedzeniach Zespołu ds. Strategii Rozwiązywania problemów społecznych. Wyniki tej oceny będą przedstawiane Wójtowi Gminy Wąsewo. Podstawą oceny Strategii będzie porównywanie planowanego harmonogramu z rzeczywistymi wartościami. Zespół wdrożeniowy opracuje szczegółowy system ewaluacji Strategii zgodnie z harmonogramem wdrożenia Strategii.

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych. Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji. Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym : ogół mieszkańców gminy, grupy, organizacje , stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa. Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie gminy jako wspólnoty terytorialnej : sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie.

PODSUMOWANIE

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Wąsewo pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu. Sukces jej realizacji zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Największym z zagrożeń jest zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju i osłabienie tendencji wzrostowych. Wzrost poziomu dochodów ludności stanowić będzie najlepszą gwarancję rozwiązywania podstawowych problemów społecznych, jakimi są bezrobocie, ubóstwo i alkoholizm. Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty gminnej w tym także wsparcie instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Wdrożenie programu rozwiązywania problemów społecznych przyczyni się do znaczącego ograniczenia występujących na terenie gminy problemów społecznych. Jego efektem będzie znaczący wzrost poziomu życia obywateli oraz integracja lokalnej społeczności. Gminie zaś pozwoli na ograniczenie wydatków na szeroko rozumianą pomoc społeczną i skierowanie większych nakładów finansowych na modernizację infrastruktury społecznej i rozwój społeczny na rzecz pożądaną zmiany społecznej.